

EDINOST

Glasilo političnega društva „Edinosti“ za Primorsko

„V ednosti je moč!“

Posamezne številke „Edinosti“ se prodajajo po 6 vinarjev
zastarele številke po 10 vinarjev.
Oglasi se računajo na milimetre v širokosti ene kolone
Cene: Oglasi trgovcev in obrtnikov mm po 10 vin.
Osmrtnice, zahvale, poslanice, oglasi denarnih za-
vodov mm po 20 vin.
Oglasi v tekstu lista do pet vrst K 5—
vsaka nadaljnja vrsta 2—
Mali oglasi po 4 vinarje beseda, najmanj pa 40 vinarjev.
Oglase sprejema inšerati oddelček „Edinosti“. Naročnina
in reklamacije se pošiljajo upravi lista. Plačuje se izključno le
upravi „Edinosti“. — Plača in toži se v Trstu.
Uprava in inšerati oddelček se nahajata v ulici Sv. Frančiška
Asiškega št. 20. — Poštnoštevilni račun št. 841.652.

Zgodovinski sestanek v Konstanci.

Princ Karel se zaroči z veliko kneginjo Tatjano. — Rusija odstopi Rumuniji del Besarabije? — Rumunija se definitivno odcepi od trozveze.

DUNAJ, 14. (Izv.) Današnjemu sestanku med ruskim carjem Nikolajem in rumunskim kraljem Karlom pripisujejo v vseh diplomatskih krogih velikansko važnost. Splošno se pripisuje sestanku dalekosežni politični in gospodarski pomen. Politični krogi sodijo, da so se v današnjih pogovorih med carjem in kraljem Karlom postavili odnosi med Rusijo in Rumunijo na čisto nove temelje in da se je začrtala tudi politika obeh držav v bližnjem vzhodu čisto nova smer skupnega delovanja.

Zbližanje Rusije in Rumunije se bo izvršilo, če vsa znamenja ne lažejo, na podlagi jako značilnih dejstev. Na današnjem sestanku v Konstanci, ki sta se udeležila ne samo oba vladarja, ampak tudi obe vladarski rodbini, je bila, kakor se zadržuje, sklenjena zaročba carjeve druge hčerke Tatjane s sinom rumunskega prestolonaslednika princa Karla. Na ta način boste obe vladarski rodbini v najožji rodbinski zvezi, in doka, ki jo namerava dati car svoji hčeri, je baje naravnost velikanska. Gre namreč, kakor je razbrati iz ruskih in rumunskih listov, za odstopitev precejšnjega kosa dosedanje ruske Besarabije Rumuniji, kar ima ta del Rusije pretežno rumunsko prebivalstvo. Odlučni rumunski listi »Universul« piše o tej priliki, da je Rusija prišla do spoznanja, da je njeno prijateljstvo z Rumunijo vredno vsaj ene ruske province. Jako značilno je, da tudi rusko »Novoje Vremja« razpravlja o tem projektu in ga pozdravlja jako simpatično. Kakor se zadržuje, gre za odstopitev kosa Besarabije od Črnem morju v obsegu 100 km².

Na teh dveh podlagah si hočeta Rusija in Rumunija ustvariti novo podlago za njuno politiko in to bistvo pomeni čisto nove smeri v politiki obeh držav v bližnjem vzhodu, t. j.: Rusija in Rumunija hočeta skupno rešiti važno Dardanelsko vprašanje. Pričakovati je, da bo Rusija, sporazumno z Rumunijo, razvila že v kratkem to vprašanje v popolni dalekosežnosti. Kakor se zadržuje na Dunaju, je bilo ravno to vprašanje predvsem povod sestanku cesarja Viljema z avstrijskim prestolonaslednikom v Konopištu, in ravno to vprašanje je bilo predvsem povod konferenci v Konopištu, na katero je bil včeraj poklican avstrijski zunanji minister grof Berchtold.

Kot nadaljnji predmet konference med carjem in kraljem Karlom se označa tudi rusko mornariško oboroževanje v Črnem morju in pa velike ruske vojaške priprave za bližnji čas ob južni in zapadni ruski meji. Tudi v tem oziru hoče Rusija zagotoviti Rumunijo, da rusko oboroževanje nikakor ni naperjeno proti njej, ampak da hoče Rusija samo pridobiti Rumunijo za skupno delovanje obeh držav v vseh vprašanjih bližnjega orijenta.

Če premostimo ves ta program (naša informacija sicer ni avtentična, pač pa iz jako zanesljivih virov), postane takoj jasno, da je z današnjim sestankom v Konstanci Rumunija definitivno prestopila mejo, ki loči Rusijo od trozveze in se postavila na stran, ki jo vodi daleč od njenih prijateljev Avstrije in Nemčije.

O sestanku samem so nam došla sledeča poročila:

KONSTANCA 14. (Izv.) Ob 8 zjutraj se pojavilo ob rumunski obali na obzoru rusko vojno brodovje. Carju se je peljalo naproti posebno odposlanstvo, obstoječe iz najvišjih rumunskih državnikov in drugih dvornih dostojanstvenikov. Med tem so se v šotoru ob pristanišču pojavili kralj Karel, prestolonaslednik Ferdinand in njegov sin Karel. Vsi so imeli rusko vojaško uniformo. Ob silnem gromenju topov se je približala carska jahta »Standart« rumunskemu obrežju in ob 10 dopoldne je izstopil car Nikolaj s svojo rodbino na suho. Car in kralj sta se dvakrat poljubila. Nato je kralj Karel pozdravil carjeve otroke: Olgo, Tatjano, Anastazijo in Aleksandro in prestolonaslednika Alekseja in velikega kneza Nikolaja Nikolajeviča. Vojaštvo, ki je delalo parado, je izkazalo obema vladarjema čast. Nato sta odšla oba vladarja ob gromenju topov in viharim pozdravnimi klici v katedralo, kjer se je pel slavnostni »Te deum«. Nato se je vršil pregled vojaške parade in se je car Nikolaj izrekel posebno pohvalno o polku rdečih huzarjev. Kralj Karel je pri tej priliki takoj ukazal, naj se voz ustavi, nakar je izstopil in slovesno v priložnosti svojega spremljevalca izjavil, da bo nosil odsej naprej ta polk ime carja Nikolaja II. Zatem je bil dejanski v paviljonu kraljice Elizabete, ministrski predsednik Bratianu pa je dal pojedino Sazonovu. Vreme je bilo naravnost lepo. Ob 4 pop. je bila čajeva zabava na krovu carske jahte »Standart«, ob 6 pop. pregledovanje parade, ki sta mu prisostvovala oba vladarja s svojima rodbinama in spremstvom.

BUKAREŠT, 14. (Izv.) Listi slavijo prihod vladarja Nikolaja kot eden najvažnejših zgodovinskih dogodkov v zgodovini Rumunije. Slave carja kot vladarja miru in poudarjajo, da imate obe državi skupne mirovne interese in opozarjajo, da se bodo v bodoče odnosi med obema državama razvijali še intimnejše, kakor dosedaj.

KONSTANCA, 14. (Izv.) Ob 6 zvečer se je vršila carju na čast velikanska vojaška parada, pri kateri je sodelovalo nad 30.000 mož. Velikanska množica ljudstva, ki je gledala parado, je prirejala carju entuzijastične ovacije. Kralj Karel je na čelu svojih čet osebno defilirал pred carjem. Car je popoldne sprejel rumunskega ministrskega predsednika Bratianu in zunanjega ministra Porumbaru in v dolgi avdienci. Kralj Karel je sprejel v dolgi avdienci ruskega zunanjega ministra Sazonova, s katerim so imeli zvečer dolgo konferenco tudi rumunski državniki.

Zmaga kamore v Puli.

PULA 14. (Izv.) Pri današnji ožji deželnozbornski volitvi v III. pulskem okraju (splošna kurija) je dobil kandidat kamore Corenich 1484, socialistični kandidat Lirussli 1438 glasov. Zmagal je torej kamoraški kandidat Corenich z večino 46 glasov. Dosedaj so imeli ta okraj v rokah socialni demokratije.

Homatije v Albaniji.

Položaj v Albaniji.

BERLIN 14. (Izv.) »Berliner Allgemeine Zeitung« poroča, da je postal položaj v

nimam več. Vaš obup me je ganil. Vem, da bi izrekel smrtno obsodbo nad vami, ko bi vas iztrgal iz sedanja vaše sreče. Zakaj naj bi bil vaš rabej? Kako korist bi imel od tega? Živite torej in živite srečno! Prisegam vam, da se vam ni treba bati v bodoče ničesar več z moje strani.

— Če govorite odkritosrčno, — je vzklila gospa d'Herouville, — vam odpuščam iz vsega srca vse, kar sem trpela zaradi vas, in prosim boga, da bi vam odpustil, kakor sem vam odpustila jaz.

— Resnico govorim, Pavlina, in vam tudi hočem podati dokaze za to.

— In mojega starejšega sina — je rekla mlada gospa v nepopisnem strahu, — mojega starejšega sina, najinega sina, pustite meni, kaj ne ?

— Moj bog, kaj naj bi pa počel z otrokom? — je odgovoril Lascars. — Saj mu nisem nič, ne pozna me in bi me ne mogel ljubiti. Sicer pa je tudi v vaših rokah ti sočkrat boljše shranjen, nego bi bil v mojih. Obdržite si ga torej in ne bojte se več.

Ne prepuščam vam ga samo, temveč se tudi odrekam vseh pravic do njega.

Baron de Lascars je sedaj mrtev in mrtev za vedno. Markiza d'Herouvilleva spi lahko mirno! Kakor vidite, nadame, je mi tako zvečer popolna, in morete biti zadovoljna z menoj.

Ko je Pavlina čula govoriti Lascarsa tako, je bil izginil ves dvom in vsa nezaupnost. Oživila je zopet in topla hvaležnost je bila polnila dušo. Zaklicala je:

— Verjamem vam, Roland, verjamem

Albaniji ugodnejši in zlasti hvali Italijo, da se je zadovoljila s satisfakcijo albanske vlade in kneza Viljema v aferi Muricchio. (Kakor znano, je avstrijski korespondenčni urad še predvčerajšnjim poročal, da albanska vlada ni dala Italiji nikakega zadovoljenja).

Vstaši zasedli vas Bradesles pri Elbasanu.

DRAČ 14. (Izv.) Vstaši so danes zasedli vas Bradesles pri Elbasanu. Pri vasi Zazalezi je prišlo med vstaši in vladnimi četami do hudega boja. Vstaši so stivali Elbasanu ultimatum, da se uda, sicer da v petek naskočijo mesto.

Draški župan na rusko intervencijo izpuščen.

DRAČ 14. (Izv.) Sročni aretirani draški župan Gjurković, ki je osumljen, da je bil v zvezi z vstaši, je bil na zahtevo ruskega člana mednarodne kontrolne komisije, Pettrajeva, danes že izpuščen iz zapora.

Grško-turška kriza.

Vpoklicanje turških rezervistov.

CARIGRAD 14. (Izv.) Turčija je poklicala pod orožje vse rekrute od 1. 1887-93. Turška nota velevislami.

PARIZ 14. (Izv.) Kakor javljajo listi, odpošlje P. rta prihodnje dni velevislami noto, v kateri bo naglašala svojo pripravljenost za kompromis. Pariški listi poročajo, da bo vsekakor še mogoče ublažiti odnose med Turčijo in Grško in preprečiti vojno. Porta je baje tudi pripravljena prekriti izgnanstvo Grkov in jim vrnu dosedanja posestva. Nasprotno pa postaja razpoloženje v Atenah vedno bolj bojevitno, in oficiozni listi še vedno govorijo o nujni potrebi vojne med obema državama.

Preganje Grkov v Mali Aziji.

DUNAJ, 14. (Izv.) Glasom današnjih vest iz Carigrada, so se razmere v Mali Aziji vsled osebne intervencije ministra Talaat beja znatno zboljšale. Nasprotno pa zadržujejo atenska poročila, da se preganje Grkov nadaljuje in da se Grkom nasilno jemljejo njih posestva in hiše, kjer se nastanjajo potem mohamedanski begunci. Dunajski krogi smatrajo položaj za precej zboljššan, čeravno presenečenja niso izključna.

ATENE, 14. (Izv.) Uradno se poroča: V vaseh Lavlate in Patras so Turki pregnali grško prebivalstvo in nastanili tamkaj muslimanske begunce.

CARIGRAD, 14. (Izv.) Včeraj in danes je šlo skozi Dardanele veliko število grških ladij iz Črnega morja in Dardanel. Ladje hite v domovino.

CARIGRAD, 14. (Izv.) Turški krogi izjavljajo, da včerajšnja grška nota še ne pomenja ultimatum, ker nima nikakega zahtevanega roka za odgovor. Turčija dosedaj še ni odgovorila na grško noto.

Nova francoska vlada.

Program kabineta Viviani.

PARIZ, 14. (Izv.) Kabinet Viviani se predstavi zbornici v tork. Vojaški program novega kabineta je, da predloži vlada zbornici predlogo o vojaški vzgoji mladine in reorganizaciji armade. Dokler se ne izvede ta

vam in vas blagoslovaljam! Bog vam je dal plemenito srce. Zopet bo tako, kakor je bilo. Pregnal ste mi vso mojo bojazen in vrnil mi jo duši mir. To vam bo gotovo povrnjeno, kajti eno samo dobro delo izbrvi mnogo pregreškov. Iz vse duše upam, da vaša prihodnost popravi vašo preteklost.

— Na mojo čast! — je odvrnil Lascars, — tudi jaz upam s svoje strani isto, gospa markiza, in tudi trdno pričakujem, toda čas izginja in dan se približuje. V imenu vseh svetnikov v svetem raj, osvobodite me!

— Prav imate, — je odgovorila Pavlina, — čas prehaja, takoj morate biti svobodni! Kaj naj vendar storim?

— Razvežite mi roke; ko bom imel proste roke, storim že vse drugo jaz sam.

Mlada gospa se je, ne da bi izgubljala tudi le trenutke, lotila dela. Toda zastoj je bil mučilen in si razgledala prste, da bi razvezala vrvi. Naj se je trudila še tako, vrvi so držale, kakor bi bile železne.

— Z razvezovanjem ne bo nič, — je dejal Lascars. — Razrežite morate vrvi.

Morda najdete zgoraj na stopnjah nož, ki so mi ga odvzeli in se je potem moj čuvaj oborožil žnjim.

Pavlina je vzela svetilko in odšla po stopnjah navzgor. Prva stvar, ki jo je zagledala, je bil nož, ki ga je omenil Lascars.

Vrnila se je z nožem v klet in pod nožovo ostrino so vrvi hitro popustile. V trenutku je imel Lascars roke proste.

program, naj ostane pri triletnem vojaškem lužbovanju, ki se pozneje olajša. S to formulo, na katero so pristale vse stranke levice, je novi vladi zagotovljena večina v zbornici.

Ruska duma.

PETROGRAD, 14. (Izv.) Duma je sprejela vojni in mornariški proračun, poslednjega s pristavkom, da naj dobi črnomoško brodovje čimprej potrebne vojne ladje I. vrste.

Škof Drohobeck odstopil.

ZAGREB, 14. (Izv.) Križevački grško-katoliški škof Drohobeck je odstopil. Baje vsled dolgov.

Občinska kriza v Gradcu.

GRADEC, 14. (Izv.) Župan Fleischhacker je demisioniral, ker se je sprl z meščanskim klubom. Ker odloži svoje mandate tudi večina občinskih svetnikov, bo občinski svet razpuščen.

Dnevne vesti.

† Robert Meyer. V četrtek je umrl na Dunaju nenadne smrti bivši finančni minister in predsednik statistične centralne komisije, tajni svetnik dr. Robert Meyer. Robert Meyer je bil eden ustvariteljev osebno-dohodninskega davka v Avstriji in eden najboljših poznavalcev avstrijskega davkarstva. L. 1911 je stopil v Bienenstov kabinet kot finančni minister, po padcu kabineta pa je prevzel zopet vodstvo statistične centralne komisije, koje načelnik je bil že l. 1910.

Bolgarske finančne stiske. Bolgarska v svoji finančni politiki nima sreče. Kljub temu, da se nahaja v velikih finančnih stiskah, se ji dosedaj še vedno ni posrečilo dobiti primerne posojila, niti toliko, da bi za silo vsaj izplačala one dolgov, ki jih je napravila tekom obeh balkanskih vojen in ki zapadejo v najkrajšem času. Vzroka zato je iskati edino v nesigurni politiki njene sedanje vlade in pa ker je mednarodni politični položaj Bolgarske še vedno jako nejasen. Pogajanja glede najetja posojila na Francoskem, kjer so dobile ostale balkanske države po končanih vojnah že okoli eno milijardo posojila, so se nepričakovano hitro razbila, ker je Francija zahtevala predvsem garancije, da Bolgarska opusti vsako misel na revanšo proti Srbiji. Bolgarska vlada se je nato hoče nočes morala obrniti po pomoč na Avstrijo in Nemčijo. Ker pa Avstrija niti sama zase ne more dobiti lahko posojila, je ostala seveda samo Nemčija, s katero so se tudi vršila jako dolgotrajna pogajanja, ki pa kljub temu, da je v Bolgarski zavel čisto trozvezni kurz, niso prišla do onega uspeha, kakor so pričakovali v Sofiji in na Dunaju. Finančni minister Tončev se je moral te dni vrniti v Sofijo praznih rok. Na Dunaju je nastalo radi tega silno razburjenje in oficiozno časopise so silno zgražali, češ da je čisto samoočebni razumljivo, da morajo nemške banke preskrbeti Bolgarom posojilo, ker je to v interesu trozveze. Na ta očitanja odgovarjajo sedaj nemške banke, da ne obstoje niti nobene moralne obveznosti, ker je Bolgarska za trozvezo skrajno nesigurna faktor, in nima niti Avstrija v omahljivi politiki kralja Ferdinanda zanesljivega zaveznika. Veliko vprašanje da je, če se misli Bolgarska v resnici prikloniti trozvezi. Nemčija je šla Bolgarski sicer na roko kolikor je pač mogla, vendar pa si mora za vsak slučaj preskrbeti zadostno pokritje. Kakor smo poročali v eni zadnjih

Srbske vesti. Rešitev ministrske krize. Ministrska kriza je torej rešena in cel Pašićev kabinet ostane na krmilu. Tudi v posameznih ministrstvih ne bo treba nobene spremembe, ker sta oba ministra, ki sta hotela odstopiti, ostala na svojih mestih.

— Dajte nož meni! — je dejal nato; — ostalo naredim že jaz sam!

Pograbil je nož in tudi vrvi so mu padle tudi z nog. Bil je popolnoma prost. S težavo se je nato vzravnal pokoncu in se je moral nasloniti na steno, da ni padel. Vrv so mu bile okrog nog tako močno zategnjene, da so mu noge tako zelo okrvavele, da skoraj niso več mogle nositi telesa.

— Zbogom, gospod, — je dejala nato markiza, odhajaje iz spodnje kleti. — Upam, da vas ne srečam več na tem svetu, vendar pa se bom spominjala vse svoje življenje, da je bilo v vaši moči, da mi za vedno uničite mojo srečo, da pa niste storili tega Vsak dan bom molila za vas, gospod baron, in če bog usliši moje molitve, boste gotovo še srečni.

Pavlina je ginjena pohitela po stopnjah navzgor in se je obrnila k vratom, ne da bi se bila ozrla le enkrat.

Lascars je bil sledil s pogledom, ki je bil posmehljiv in preteč obenem ter je šepetal:

— Uboga neumnica, ni mi treba praviti zbogom, kajti videla se bova zopet. Markiza d'Herouville! Kmalu se zopet vidi. Danes sem se uklonil moral sem se, ker sem moral na vsak način dobiti svojo prostost. Sedaj sem prost, sedaj bom ukazoval jaz!

Pavlina je prišla do vrat; potrkala je Jvakra in Nikola je hitro odprl.

— Hvala bogu! — je zaklical. — Milostiva gospa je vendar prišla. Milostiva

spa je toliko časa ostala pri zlikovcu, da

brzjavka, so se nemške banke na pritisk avstrijskega zunanje ministrstva vendarle deloma udale in dovolile Bolgarski zahtevano posojilo 100 milijonski predujem. Kakor razvidno, je torej Nemčija storila vse, da zadovolji nesrečni avstrijski politiki, četudi v Nemčiji sami javnost ni nič kaj zadovoljna.

Rešitev spora med civilnimi in vojaškimi oblastmi. Nameravane delne izpremembe nove odredbe glede prednosti civilnih oblasti pri državnih slavnostih bodo objavljene takoj po nastopu nove vlade. Kralj hoče najti na vsak način v tem precej kočljivem vprašanju rešitev, ki bo zadovoljila tudi častniški zbor. Razmotrivalo se je še o več načinih. Najbolj pride do sedaj v poštev ta način, da se prizna pri državnih slavnostih poveljnikom divizij častno mesto. S tem bodo zadovoljeni tudi častniki.

Pritožbe turških bank. Carigradska turška banka v Solunu se je pritožila na srbski državni svet proti prepovedi gospodarskega ministrstva, ki je prepovedalo filijalki te banke v Skoplju in v Bitolju. Ta prepoved je bila izdana iz finančnih političnih in gospodarskih vzrokov.

Glasovi raznih listov. »Politika« ostro kritizira, da se državni posl. posebno pri državnem svetu in pri najvišjem računskem dvoru preveč počasi rešujejo. Vlada se pač lahko izgovarja z zadržki, ki so se pojavili vsled opozicije v parlamentu toda pri navedenih državnih institucijah teh zadržkov ni. »Pijemont« pravi v uvodniku, da pomeni obdržanje sedanje kabineta dokaz, da se vlada ne briga za armado in za združeno opozicijo in da ponovi lahko dogodke, ki so se vršili pred razgovorom z nekim aktivnim polkovnikom, ki se je izrazil tudi sledeče: Vlada bi morala razviti vso energijo in bi ne smela trpeti na noben način, da bi se vmešavali v državne posle še nadalje nekdanji zaratniki. »Stampa« polemizira s »Trgovskim Glasnikom« glede ustanovitve državnih prodajalnic živil in trdi, da bi bile te prodajalnice za vse prebivalstvo jako koristne, ker bi vsaj nekoliko omejile neznošno zvišanje cen, katere zvišujejo umetno zasebni prodajalci živil. — Zanimiv članek priložuje list radikalne vladne stranke »Samouprava« o Albaniji in o njeni bodočnosti. List piše med drugim, da so se razbile želje, tudi v požitvalnost vseh velesil napraviti iz Albanije vsaj na pol urejeno državo in vcepiti Albancem zavest narodnostne skupnosti ob separatizmu rodov in na verskem fanatizmu Albancev, ki so nebroj narečij in ki so že od nekdanj nagnjeni k anarhizmu in sovražstvu kulture. Te razmere je zelo poslabšala rivaliteta med Avstrijo in Italijo. Ognjišče vednih nemirov zna vsak trenutek zanetiti velik nevaren požar in ustvariti komplikacije, katerih se ne bo moglo preiti. Vesti albanske korespondence, ki prihajajo baje iz Elbasana in ki vedo, da zbira Srbija ob albanski meji močne vojaške čete, so popolnoma neopraceljive. Če bi v očigled razmeram, ki vladajo v Albaniji poskrbela Srbija za močnejše varstvo svojih mej, Srbija pa nima nobenega interesa, da bi se vtkala v albanske zadeve in da se Srbija res tudi ne more prav nič brigati za sedanjo albansko vstajo, izpričuje že dejstvo, da ima ta vstaja izključno mohamedanski karakter.

Srbske vesti. Rešitev ministrske krize. Ministrska kriza je torej rešena in cel Pašićev kabinet ostane na krmilu. Tudi v posameznih ministrstvih ne bo treba nobene spremembe, ker sta oba ministra, ki sta hotela odstopiti, ostala na svojih mestih.

sva Baptist in jaz že začela bati . . . Sedaj, — je nadaljeval, — pa spremi Baptist gospo markizo nazaj v grad, jaz pa vstopim in zopet nastopim stražo pri lopovu.

— To je nepotrebno, — je odgovorila mlada gospa. Nikola je mislil, da ni slišal prav.

— Milostiva gospa pravi ?

— Pravim, da ni potrebno, da bi zopet hodil v ledenico. Pustite nesrečnika, ki se mi ne zdi nevaren zločinec, naj mirno spi.

— Toda, gospa markiza — je začel Nikola iznova.

— No, kaj je še?

— Najina odgovornost

— Odvezujem vaju te odgovornosti, — ga je prekinila Pavlina, — ali pa jo prevzamem z vama vred. Zaklenite vrata.

— Se je že zgodilo, gospa markiza

— Sedaj mi dajte ključ.

— Tu ga imate, gospa markiza.

— Dobro je. Ključ obdržim jaz in ga izročim gospodu d'Herouvilleu, ko se povrne.

Pavlina ni hotela, da bi ju spremljal Baptist ali Nikola in se je sama vrnila skozi temni park v grad, kamor je prispela v nekaterih minutah.

IX.

Ogenj. — Konec noči.

Ko je markiza zaklenila vrata za seboj, se je baron, ki se je bal, da bi ga mogel priti kdo obeh zvejavov nadzirati, se je vlekel na svoje ležišče enako, kakor je ležal prej in kakor bi imel še vedno zvezane roke in noge in bi se ne mogel gibati.

PODLISTEK.

Rdeči mlin.

Roman. — Spisal Xavier de Montépin.

Pavlinin sklep je bil že gotov.

— Kako bi mogla, če bi vas izpustila, pojasniti vaš beg, — je rekla, — in kak vzrok naj bi vendar navedla za pogovor z vami?

— Ne trudite se prav nič s pojasnjevanjem mojega bega, — je odgovoril baron. — Napram javnosti ga ne boste kriva vi in oficiozno vam ga naznanijo vaši služabniki šele, ko napočí dan. Torej, draga baronica, podvizajte se! Vsaka minuta povečuje nevarnost, v kateri se nhaajava.

— Ta nevarnost, — je nadaljevala mlada gospa, — bo vkljub vašemu begu še vedno visela nad mojo glavo. Vi niste clovek, ki bi se odrekel svojih temnih načrtov. Jutri ali pa za drevi spravite že škandal, o katerem ste govorili, v javnost.

Lascarsu se je pojavil na lici globok kes, seveda hlinjen.

— Pavlina, — je dejal, — napačno me sodite. Res nisem bogve kak poštenjak, toda vendar sem manj hudoben, nego mislite. Ko sem vdril v ta grad, me je, kar vam odkrito priznavam, vodil namen, da vas z vsemi sredstvi, ki so mi na razpolago, zopet pridobim zase. Tega namena

barbarische. Ihnen allen aber ist, wie dem einzelnen Menschen, der Trieb der Selbst-erhaltung, das Streben nach Vervollkom-mung von der Natur eingeplant. Es ist die Aufgabe der Politik, die barbarischen Nationalitäten zu zivilisieren, die Kleinen und Schwachen gross und stark zu ma-chen, vor allem aber ihnen Existenz und Fortdauer zu sichern. Es ist die Aufgabe Erziehung der Nation zu bewerkstelligen und sie zum Eintritt in die künftige Uni-versalgemeinschaft vorzubereiten.

Ne poskušam s citati ničesar dokazati. Ali eno je gotovo: mož, ki je pisal tako, ni poznal in ni mogel poznati nobenega kozmopolitizma.

List je bil vse svoje življenje od rojakov zelo zasmehovan, preganjan in naposled se je na Tirolskem ustrelil. Sele po svoji smrti je postal voditelj »mlade Nemčije«.

Vnasprotju s kozmopolitizmom Smitho-vega Werth of Nations je postavil on po-nosno svoj Nationalno System (narodni zisitem) in s tem je bila obenem izrečena parola za ves razvoj te znanosti v pretež-nem delu civiliziranih držav pol stoletja nazaj do današnjih dni. Ravno v tem času, ko pišem te vrstice, se vrši okoli mene ljuta borba, da bi padla zadnja postojanka kozmopolitičnega nauka »klasične šole«. Po razpoloženju ljudstva — v naših de-mokratskih časih so odvisni včasih tu in tje znanstveni rezultati od volilnega lista — je pričakovati za gotovo, da ovrže Anglija kmalu te nauke in bo korakala za tisto šolo moderne ekonomije, ki je rodila tako krasne vspehe in katere najslajši refleksi je današnja velesila Deutsches Reich. (Velika Nemčija).

Mnogo bi se dalo še pisati o tem. Toda na tem mestu ne morem dalje. Vsem nam je znano, kaj je bila Nemčija pred polsto-letjem — žoga v roki avstrijske birokracije — in skoro na lastnem telesu čutimo, kaj je danes. In kdo je rodil ta ogromni ekonomski in politični preobrat? Ideja nacionalizma v rokah resnih mož (in na neresne se ne moremo ozirati) brez vseh historičnih atributov?

Slovenska ekonomija?

In kaj je z našo ekonomijo? Kam nas vodi razum, če smo se znali osvoboditi vseh predsodkov in vseh razmer, v ka-terih smo vzrastli pod avstrijsko-nemško upravo in bili vzgojeni v avstrijsko-nem-ški šoli?

V odgovor konstatiramo sledeče fak-te: v pretežni večini je do danes vsa pro-dukcija v Avstriji v nemških in nemško-žido-vskih rokah. Cilj te nemške industrije je, naravno, v prvi vrsti: vse fabricirati, kar potrebujejo narodi v okvirju te države. Stremilne avstrijsko-nemške industrije je zato, da monopolizira vso produkcijo in ohrani druge narode, kolikor je možno dolgo, v dobi nezrelosti in vazaliteti, bodi s pomočjo nemške politične uprave, bodi s pomočjo ekspanzivnosti nemškega kapi-tala!

Konsekventno mora biti naše stremilje-nje, tako najdemo pot in sredstva, da se odtrgamo od te zavisnosti. Rešitev sloven-skega narodnega vprašanja v socialistič-nem avtonomističnem zmislu urdi ta re-šitev za vse večne čase in zato jo moramo pobijati z vso silo, o se pravi: postaviti si moramo tudi mi Slovenci in Jugoslovani svoj nacionalni zistem politične ekonomije! Nemška ekonomija hoče obvladati in vla-dati; naša stremi nasprotno po tem kako se otrese teh jeklenih klešč avstro-nemškega imperijalizma. Ker imamo tukaj z ostalimi Jugoslovani popolnoma identič-ne interese, razpravljamo o tem vprašanju spodaj istočasno, ko govorim o našem raz-merju do njih in v obče o problemu nas balkanskih Slovanov z ozirom na evro-pejski položaj.

Bistvo nacionalizma.

Obračam se sedaj še do nacionalizma v političnem pomenu besede, da se prepri-čamo, jeli tudi v politični borbi ta pojem nekaj pozitivno tvornega?

Splošno se ponavlja fraza — jaz sem jo čul prvkrat v šoli — da je vrgel idejo na-cionalizma v evropsko politiko Napoleon III. s pomočjo svoje vsegamočne in na poseben način izšolane diplomacije. Ako bi hoteli sprejeti to trditev kot suho zlato, potem bi morali priznati celo tako nestal-nim in malo simpatičnim elementom, ka-kor je Napoleon III., velikansko vlogo v razvoju človeške zgodovine.

Kakor pri mnogih vprašanjih, tako smo iskali odgovora tudi tukaj v knjigi zgodovine in sicer ne tisti običajni zgodovini vojn, cesarjev in letnic, kakor jo uče naši profesorji najbrže na ukaz od zgoraj (že šolarji nismo ničesar mrzili bolj od vojsk, cesarjev in letnic), ampak v zgodovini razvoja človeškega rodu.

Ako smo prav čitali, potem se je poka-zalo, da stoji francoski intrigantski cesar v zvezi s tem samo toliko, v kolikor sta se za njegove dobe prebudila dva tako veli-ka naroda, kakor sta nemški in italijanski. Toda če ni bil Napoleon III. tisti princ, ki je s poljubom obudil spečo Donröschen, odkod potem ta prebuda?

Velikanski tehnični napredek minulega stoletja in vedno večje zbiranje premič-nega kapitala ni moglo drugače, nego sredotočno, ujedinevalno vplivati na ljud-stva ki so si bila enega rodu in plev: ena po jeziku in krvi. Človeku, ki ne razume naše besede in ni naše krvi, ne moremo nikoli popolnoma zaupati, ker je to proti instinktom. Torej sta tehnika in kapital združevala vsak narod za-se. Kolosalni razvoj prometa, reprezentiran po moder-nem parniku, železnici, brzojavi in telefo-nu, je takisto zmanjševal oddaljenost in odlojenost med posameznimi členi naroda.

Skratka: bili so dani vsi gospodarski predpogoji za tisto gibanje, ki je označu-jemo v zgodovini kot narodni pokret. — Ljudstvo se ne more nacionalno uveljaviti

toliko časa, dokler ne doseže gotovs go-spodarske in kulturne stopnje. Odtod pri-haja, da mi Jugoslovani razmeroma po-zno nastopamo nacionalno v evropski a-reni, ko so Nemci in Italijani že skoro do-končali svoje zedinjenje, davno prej se-veda že francozje in Angleži. Pri nas se kaže skupni interes kapitala, znanosti in umetnosti naših raznih dežel šele sedaj in sili na svoje združenje v eno celoto, prav kakor je bilo v Nemčiji pred pol sto-letjem.

Ta zgodovina nas uči nadalje, da se tako ujedinenje ni nikjer izvršilo samoposebi. Vedno je bilo treba močnega organizira-nega in sistematičnega pripravljanja. — Konflikti na zunan in često celo bojne trombe so spremljale narode, kadar so se sklenili v eno celoto. Nemški narod se je formalno (dejanski je bil že tedaj, ko je marširal proti Francozom) oklical kot zje-dinjen v versailski lepi dvojni beneških zrcal (francosko-nemška vojna).

V dokaz, da je šestokrat ravno ta borba rodila največje koristi tako gospodarke kakor etične kvalifikacije, česar smo se dotaknili v prejšnjem poglavju, naj nave-demo le še dva zgodovinska primera. Bi se-li Združene Države Severoamerikanske povzdignile do istega neizmernega po-kreta, če si niso priborile svoje svobode s trdim bojem, in ako bi jo bile prejele iz rok Anglije kakor koncesijo, kakor dar? Ni-zozemci so se ravno za časa najhujših bo-jev proti španski odvisnosti povzpeli do bogastva in moči, ki je niso imeli nikoli poprej.

Ravno narodna borba, če pomenja re-alno pozitivno delo, je najboljša garanci-ja, da napne narod svoje sile do skrajne moči. In jaz mislim, da je istinita in srčna želja vsekega Slovenca: kar so pomenjali v antiki Atenci za ves orijent, to naj bi po-menjali krepki Jugoslovani v tem moder-nem času.

V. pismo.

Posebno zgodovinsko poglavje.

Leta 1526 je padel v bitki pri Mohaču zadnji Jagelonec, kralj češki in ogrski in Habsburčan Ferdinand I., soproj sestre zadnjega Jagelonca, si je prilastil češke in ogrske dežele. Stanovi so se temu uprli, ali Ferdinand je imel v rokah dedinsko po-godbo jagelonskega dinasta in vrhu tega je pretila tedaj še turška nevarnost. Tako so se stanovi udali pod pogojem, da bo ob-stajala med deželami samo personalna u-nija in da bo vsak del slej kot prej tvoril državnotvorno celoto za-se.

Že v šolah smo čuli besedo o habsbur-ški hišni politiki: Hausmachtpolitik. Pre-dava'o se nam je o tem kakor o samoob-sebi umiljivi in zgodovinsko nedolžni dol-žnosti vsakega monarha. Ko bi nam pre-davali s stališča ljudstva, s stališča objek-tivnih zgodb minulih časov, povdarjaje v vsakem stoletju mesto tolikih vojn in mi-rov in podobne navlake, s katero more v mladim človeku vsako misel in mu jem-ljeto tudi pogled po zgodovini — ko bi nam mesto vsega tega orisali iz vsakega stoletja samo en važen fakt, bi nas ne na-vajali samo k samostojnemu mišljenju, ampak bi se iz tistega pouka tudi res ne-kaj naučili za življenje.

Eno takih velevažnih zgodovinskih po-glavij nosi gorenji naslov. Habsburška hišna politika s posebnim ozirom na Slo-vane je vprašanje, ki je izredno hvalažna snov za doslej še nespisano monografijo, ki naj bi se ji posvetil ta ali oni mladih sloven-skih zgodovinarjev! Odprl bi nam s tem: nešteto dragocenih spoznanj, našel bi naravno vez med tolikimi zgodovinskimi momenti, ki izginjajo tako skoro brez-izkraj mimo naših oči; postavljeni v ta okvir pa bi nam ne bili samo luč v temo minolosti, ampak svetili bi nam tudi pot v bodočnost. Oživil bi takorekoč mnogi minuli srednje- in vzhodno-evropejski problemi in ne bi videli samo, da segajo nekateri njih izrastki prav v današnje dni, ampak padal bi od časa do časa tudi mo-ten žarek na žalostno in tiho zgodovino slovenskega naroda, trpina v rokah jare nemške gospode. Ali bi se kdo toliko po-trudil in nam napisal prvo zgodovino slovenskega naroda?

Hausmacht politik: njeni privrženci in nasprotniki.

Po starih tradicijah so cenili Habsbur-žani nove dežele le kot mogočnega kom-pleksa, ki znatno urdi novo stvarajočo se skupino avstrijsko. Vsa njih prizadeva-nja so stremila po tem, kako bi napravili iz tega pisane konglomerata tolikih skupin, ki so imela vsaka svojo zgodovinsko tradicijo in tolikih narodov, ki so go-vorili medseboj v popolnoma različnih je-zikih — slovenskih, germanskih, romun-skih in tatarsko-mongolskih — kako bi napravili iz te mešanice eno in ujednjeno državo?

V tistih časih je bilo ljudstvo nesvobodno, vpreženo pod jarem tlake in desetine in v javnih stvarih so imeli govoriti sa-mo »stanovi«. Zastopniki mest so bili po-tisnjeni globoko v ozadje; na usodo dr-žave so upivali v resnici le posvetna in cerkvena gospoda.

Na te stanove je torej zadevala habsbur-ška politika hišne moči. Trd in hud je bil boj in mnogo plemičev je našlo v tej borbi žalostno in sramotno smrt. Ta stoletni pro-ces rivalstva za suvereniteto je završil v prid dinastiji. Knez je triumfiral nad sta-novi, cesarski absolutizem nad republiko plemstva. Zmagala je monarhija nad ari-stokracijo in oligarhijo. Vojska in uprava ste poskušali na to, da bi zvarili te plem-ske in kulturno različne si dele v eno po-litično in gospodarsko celoto.

TRGOVCI! PEKI!

Drože (kvas) iz odlikovane slovenske trgovine drož, so dosegle dosedaj vsepovsod najboljši sloves. Narodnjak naročajte pri domači turčki, ki vam postreže po konkurenčnih cenah. Priporočata Apollonio & Gianni, Trst. Via Vasari 10. Telef. Nro. 2.

Napredek vede

Najenergičnejše in gotovo se zdravi sifilis s svetovnim sredstvom

Jorubin Casile

Stotine zdravniških potrdil potrjuje, da se uretralna s ženja, prostatitis, uretritis in mehurali katarji horeno zdravijo s

Konfeti CASILE urejajo uriniranje, ne da bi bilo treba rabiti sile nevarnih čevk (šilic-g), popolnoma odpravljajo in ublažujejo pečenje in pogosto uriniranje; edini korenito ozdravilo uretralne zorenja (prostatitis, uretritis, cistitis, me-nesposobnost za zadrževanje urina, aluzaste tokove itd. —

hurne katarje, kamen, škrtja konfeti Casile K 4. — IORUBIN CASILE, najboljšo protisifilitično in poživljajočo kričistilno sredstvo, ki se uporablja s uspehom proti sifilisu, anemiji, impotenci, kostoboli, ishias, vnetju šlez, polnim madežem, izgubi semena, polucijam, spermatoriji, steriliteti, nevrasteniji, energični razkrojevalci urinske kisline itd. — Steklenica Jorubina Casile K 3-50. Vbrizganec CASILE zdravi beli tok, akutne in kronične katarje, vaginitis, ure-tritis endometritis, vnetje in izpad maternice itd. Steklenica vbrizganca Casile K 3-50. Kdor želi večjih pojamil, tiskovni itd., naj naslovi dopis na lekarno LLOYD za g. Casile Trst, ki poda odgovor s obratno pošto zastoj in z vso rezervno. Priznan medicinski izdelki CASILE se prodajajo v vseh akreditiranih lekarnah. Zaloge v Trstu Lekarna Lo yd, V. dl'orologio 1. Pristna zdravila Casile nosijo lastnoročni podpis N. Casile.

Rudolf Schultze

IZ BERLINA koncesionirani zobotehnik

ulica Acquedotto št. 4, I. nad. (vogal ulice Stadion)

umetni zoble po nainoeljši tehniki.

Jamči se za perfektno izvršitev.

Zmerna cena z ozirom na razmere manj posedujočih slojev.

Opravi se izvršuje v dveh urah. Sprejema od 9 do 1 in od 3 do 8.

Izredna prilika za birmo

V urarni

TREVISAN, TRST

CORSO ŠTEV. 30

se vdobi VELIK IZBOR ŽEPNIH IN STENSKIH UR. — Prodaja se kupuje in menjuje drago-cene moderne ali stare predmete. Velik izbor predmetov iz am. doblj zлата, kakor tudi UR ZA BIRMO. — Srebrne ure z dvojnimi pokro-vom od kron 10-90 naprej.

L. TERZON, TRST

ulica Sette Fontane šte. 12. - ZALOGA OLJA, JESINA IN MILA. Najfineje namizno olje, priporočljivo za one, ki trpe na želodcu. - Steklenica pol litra kron 1-60.

Dr. PEČNIK

Dr. PETSCHNIGG

TRST, VIA S. CATERINA ŠTEV. 1.

Zdravnik za notranje (splošne) bolezni 8-9 in 2-3 in specialist za kožne in vodne (spolne) bolezni: 11½-1 in 7-7½

Gostilna „Pri Deteljici“

v TRSTU, ulica Belvedere št. 7

Priznana najboljša in najcenejša kuhinja.

Pristna domača in tuja vina.

Shajališče Slovencev je

Gostilna-restavracija, ul. Belvedere št. 37

Izborna vina, kraski teran, vipavsko belo istrsko, prvovrstno vedno sveže pivo. — Gorka in mrzla jedila. — Vrt in krajčevstvo. 10% dobička v narodne namene. Za obilen obisk se priporoča Josip Rebec, voditelj.

Prva in edina pisarna

= za vojaške stvari =

(koncesionirana od c. k. namestništva).

TRST, ulica della Caserma 5, II. n.

Daje nasvete in informacije o vsem, kar se tiče novatenja in vojaške službe. Izdeluje in odposilja vsako vrsto pro-šenj vojaškega značaja — oproščenje od vaj, enoletno prostovoljstvo, ženitve, dosedanje zakonitih ugodnosti glede presentne službe, vsprejetja v vojaške šole itd. — Pooblaščen je zastopati stranke pred oblastnjami. — Reše-vanja hitro in točno. — Uradne ure: Ob delavnikih od 9. predp. do 7. pop. Ob nedeljah in praznikih do 12. opold.

SLOVENC! Podpirajte družbo sv. Cirila in Metodija!!!!!!

Velikanska zaloga pohištva in tapcaril

Paolo Gastwirth, Trst

ulica Stadion št. 6 (hiša gledališča Fenice).

Najbolj ugoden vir za nakupovanje bodisi glede cen kakor tudi kakovosti. Kolosalni izbor. - Telef. 22-85

Novo pogrebno podjetje Trst

(vogal Piazza Goldoni) - CORSO 47 - (Telefon št. 14-02)

Priraja pogrebe najrazličnejših razredov, od najenostavnejših z enim konjem do najkulturoznejših in pompoznih s šestimi konji. Prodaja najrazličnejših mrtvaških predmetov. Velika zaloga voščeni-h sveč lastnega izdelka. Najsolidnejša in točna postrežba.

Najnovejša in moderna pogrebna oprava.

Nočna naročila se sprejemajo v lastnih prostorih zaloge podjetja ul. Tesa št. 31. tel. 1402. CENE ZMERNE. CENE ZMERNE. Zastopstvo s prodajo pogrebnih predmetov: J. MRZEK, Optine št. 190; T. VITEZ v Nabrežini (trg pri cerkvi); A. JAMSEK, pri Orehu (Noghre).

Avtomobil - Universal

Ford 16-20 HP

Novi modeli 1918

Pomnoženo proizvajanje. Znižanje cen! 4-5 sedežev K 4800; 2 sedeža K 4300. Landau-6 sedežev K 6800. Popolna oprava Capote s stes-akimi savasani, steklo, pet svetil, generator za soci-estski plin, rog, kilometarski števec in hitromer. Cene veljajo za avto prosto voznino in colnine v Trstu.

ANTON SKERL,

sodniški izvedenec

Trst, Piazza Carlo Goldoni. Telefon 1734.

Garage: Via dei Bacchi 18. Telefon 2247.

Zaloga dalmatinskega vina

FILIP IVANIŠEVIČ

lastnega pridelka iz Jesenic pri Omišu ulica Valdirivo 17, tel. 1405. Prodaja na drobno in na debelo. - Gostilne: „All'Adria“, ul. Nuova 13 in gostilna-buffet, Piazza Giuseppina šte. 7, v katerih toči svoja vina prve vrste.

Prvovrstna tovarna z električnim obratom

testenine

Iz pristnih jajc

G. ROSTIROLLA, ul. G. Gallina št. 4.

Dnevno izdelovanje testenin iz samih jajc. — Rezanci, obročki, makaroni itd.

Specijaliteta: hlebčki.

P. n. občinstvo je pri izdelovanju lahko navzoče da se prepriča o snagi.

AGO

čevlji brez šivanja

in žbljev

Izvršuje edino le

Franjo Cink v Trstu

ulica Cécilia Rittmeyer šte. 12.

Izvršuje tudi vsako drugo naročilo točno n ceno. — Na zahtevo pride tudi po na-ročila izven mesta.

Moja pred štiridesetimi leti ustanovljena in na obrtni rastavi v Trstu odlikovana

tovarna sodov

Izvršuje naroče vsakovrstnih sodov, bodisi za vino spirit, likere, tropinove, olje, slivovec, maraškin itd. Jamčim za dobro delo in po nizkih cenah, da se ne bojim konkurentov. — Na deželo pošiljam cenike.

Fran Abram

Trst, ul. S. Francesco 44

Predmeti za planince!

Kuhalne priprave iz aluminija, planinske ste-kenice, noži in vilice, planinske palice, pri-prave za led, železa, snežni obroči, nahrbtniki.

Vsakovrstne obleke:

Sweater, planinske hlače, gamaše, čepice iz čiste volne, rokavice.

Steklenice Helios, več dni gorke in mrzle po 4 krone komad.

Modni predmeti za gospode, srajce, ovrat-nice, zapestnice in nogovice.

Za člane športnih in planinskih društev

POSEBNE CENE.

Sportna trgovina Strudel

ulica S. Antonio 12) nasproti Kred. posloplja)

NAJBOJŠE PIVO!

Zdravljenje krvi!

Caj „Tisočeri cvet“ (Millefiori). Čisti kri ter je izvrstno sredstvo proti onim slučajem, če peče v želodcu, kakor proti slabemu prebavljanju in hemoroidom. — J eden omet za zdravljenje slane i k ter se dobiva v odlikovani lekarni PRAXMARER - „Ai due mori“ TRST (mestna hiša) - Telef. 377. Poštne pošiljave se izvršujejo takoj in franco ako se dopolnje kron 1-10.

Habsburška dinastija je švicarsko-nemška. Bilo je torej popolnoma v duhu časa, da se je tudi politična uprava vodila samo v tem jeziku. Tudi če bi ne bilo to nekaj obsej umilivega, spominjamo samo na Marijo Terezijo in njenega sina Josipa II., ki sta hotela doseči s tem pozitivni uspeh, t. j. germanizirati nemške dežele. Marija Terezija je prelomila celo svoje obveznosti do češke kraljevine, ki jih je bila obvezana izvrševati po pisemnih garancijah.

Naravno, da je dobival jezik cesarskega dvora in cesarske uprave v novih deželah, ki so pripadale tekom časa Habsburžanom, vedno večjo moč in vpliv. Na Češkem so plemski in meščanski odličnjaki, ki so tedaj edini reprezentirali češko narodno voljo in narodno kulturo, skoro poginili, ali vsaj docela onemogli v protireformaciji in tridesetletni vojni. Slovenci nismo imeli lastnega plemstva in mesta ravno tako mislo bila razvita, da bi vzrastlo iz njih pomena vredno meščanstvo. Kar smo imeli pismenosti, nam jo je uničila protireformacijska doba. Kako drugačen izraz bi dobilo naše življenje! Oropan nežne literaturice, se je zopet omejil slovenski jezik na najrevnejše in najsiro-mašnejše spodnje sloje, ki niso imeli nobenega vpliva in tudi nobene sposobnosti za kako politično ali kulturno povzdigo naroda. Iznova je zapadlo naše ljudstvo v temo brezgodovnosti!

Sloji plemstva, meščanstva in uradništva, ki so jih rodile nove razmere, so se brzo navzeli nemškega jezika, kolikor itak niso bili tega rodu. Na pragu devetnajstega stoletja se je zgodilo prvič, da je smela slovenska beseda v javnosti: po-hlevno in kakor milost od zgoraj.

Potem je sledil francoski intermezzo. V kolikor si je slovenščina za časa slovensko-francoskega kraljevstva Ilirije pridobila na spoštovanju in veljavi, v toliko hujša je bila nastopivša reakcija.

Literarno in kulturno smo oživeli zlasti po zaslugi dveh tako dragih nam imen, kakor sta Vodnik in Prešeren, toda političnega življenja še nismo živeli svojega.

Narodno-politično gibanje je prišlo v Avstrijo po Italijanih, Čehih in Madžarih v kritični dobi okoli letnice 1848. Ali komaj je podrl ta blagodejni vpliv v naše zane-marjene pokrajine, že je bila praznena nad monarhijo nova absolutistična era. — Dočim je rodila ta na Italijanskem, Češkem in Ogrskem hud odpor — spominjam samo deportacije bolehnega češkega publicista Havlička v tirolske hribe — jo je sloven-ska vodilna javnost servilno prenašala. V dokaz se je treba potruditi v Bleiweisove »Novice« tistega časa.

Decembarska ustava 1867 je bila dana monarhiji pod pritiskom katastrofalne po-litike absolutizma in brez sodelovanja Čehov in Slovencev: slovenskemu elementu v monarhiji so tesali in kovali tedaj giljo-tino dualizma.

Tostranska državna polovica je bila iz-ročena nemški liberalni ustavni stranki. V smislu nemške tradicije absolutizma in centralizma sta bili izdelani tudi ustava in volilna pravica tako, da je bila nemška premoč garantirana.

Vse nadaljno se odigrava skoro že pred našimi očmi. Gledamo, kako neopisno se trudi vsa uprava, da zagotovi nemško pre-moč, podpira njih kapital, šole, društva — i nvidimo, kako zavlačuje ali onemogo-čuje po drugi strani sistematično vse, kar bi nas utegnilo okrepiti, kako si prizadeva na vse načine, paralizirati delo slovenske irakcije v parlamentu, kako nas drži z vsi silo v nevednosti in zanesenosti, v neomiki onemoglosti. Oblast tepta svoje lastne za-kone, če zahtevamo svojih pravic, sklice-va se na tiste paragrafe. Potom uradni-štva dobivamo v čisto slovenske okraje nemške ekpoziture in celo v tako eminent-no slovenski deželi, kakor je Kranjska, stoji na čelu upravi — tirolski Nemec!

Dve leti potem je stvar že deutesches Be-sitzstand. Z velikim uspehom se oklepajo Nemci nemškega sistema in na zunaj nas namreč, tako, da sodi tuji svet o nas ka-kor o barbarih in narodu divjakov! Saj se je zgodilo, da so mene zaradi te gonje — po septembarskih dogodkih 1908 — hruli-li celo vseučilišni profesorji na Prus-kem! Nekega medicinskega svetnika, onega najsloviitejših zdravnikov te do-be, sem vprašal ob taki priliki, če mu zado-stuje fakt, da smatrajo avstrijski Nemci nas avstrijske Slovence na avstrijskih vi-sokih šolah kakor goste? Gospoda sem težko prepričal o tem, ker mi je vedno od-govarjal: Saj mi Trst! Vas Avstrija ne smatramo kot gosta naše univerze, am-pak kot absolutno enakovrednega z na-šimi akademiki. Po nemških mestih ste viseli dve sliki ljubljanske kazine s pre-metanimi stoli in ljubljani, spodaj pa zapi-sano na velikem plakatu — po črkah in po-dobnem sem sklepal, da je bil natisnjen v znani ljubljanski tiskarni — Die Aus-schreitungen der Slovenen gegen die Deut-schen in Laibach. Diese beiden Photogra-phien, die uns vom Deutschen Volksrat in Krain zugesandt worden sind, geben eine äusserer und innere Ansicht des deutschen Kasinos in Laibach, der Hauptstadt von Krain. Die zertrümmerten Fensterscheiben und die grossen Steine, die auf dem Boden des Kasinosalles liegen, veranschauli-chen die Wut und die Rohheit der Slo-venen bei ihren Angriffen auf das deutsche Haus. Sie zeigen zugleich, wie schwer die Aufgabe der dortigen Deutschen ist, ihre Stellung gegen das andringende Slaven-tum zu behaupten. Torej mi smo tista grda lisica, ki zbada uboga jezika!

Ko bi se hotel nadalje pečati s tem, bi moral napisati pravzaprav posebno knjigo. To pot nimam tega namena in v sloven-skem jeziku je tudi lahko pogrešamo.

Tiste skale, ki jih kaže slika, bi zmetal v ka-znisko večmu kak izreden tntel!

Zaloga obuvala in lastna delavnica

A. VISENTINI

TRST, Glavni Car-ducci Stevika 27. Podružnica: ulica Rigutti št. 31 („Al-Bona Operale“) 21

Velika zaloga modrih in temnih čevljev. Popravila točno in solidno. Zmerna cena.

Gostilna „ALL'ANTICA POMPEI“

TRST, trg Carlo Goldoni

in na istem trgu se nahajajoča „Kavarna Goldoni“ se trpo priporoča slovenskemu občinstvu za obilen obisk.

Fran Marinšek.

Zmaga na vsej črti!

WILHELM

najbolje kolo monarhije

dobiva vedno nove odjemalce.

Priporočljivo je tudi **KOSMOS** dobro: ceno ljudsko **KOLO**

Avstrijska tovarna orožja STEYR.

Zastopniki: Trst: Rudolf Röll, ul. Acquedotto 21. Gorica: F. Batjel, Via Duomo 2. Sv. Lucija: I. Suligoj. Pula: Fran Duda, V. G. Carducci 14

Imperial Tigova kava & krono najboljši kavini primesek. Posred v prodaji.

Dominik Tence

Trst, ulica Belvedere št. 47

priporoča cenj. občinstvu svojo trgovino jestvin in kolonij. biaga, katero je vedno sveža. — Postrežba na dom. — Vino in likerji v steklenicah.

Slovenci! :: Slovani!

Priporoča se Vam slovenski krojač

Fran Rupnik

Trst, ul. Geppa 10, I. n.

ki izdeluje obleke iz finega in navadnega sukna po zmernih cenah. Uzorci na razpolago. Obleke na ogled. Solidno delo.

Izdeluje se uniforme vseh vrst.

Priporoča se sl. občinstvu za obilen obisk.

Dobroznana mirodilnica ::

Iv. Camauli

Sv. Ivan - Trst - blizu Kar. doma

Velik izbor barv

= povlak itd. =

Zaloga za otro in okolico redilnega čaja za troke in odrasle **SLADINA**

ter fosforne apna in težnega prelika za živali. — Telefon 83.

UMETNI ZOBJE

PLOMBIRANJE ZOBOV.

IZDIRANJE ZOBOV

: BREZ BOLEČINE :

Dr. J. ČERMÁK V. TUSCHER

ZOBOZDRAV. NIK KONC. ZOBNI TRST TEHNIK

ULICA CASERMA, 13 II. nad.

UMETNI ZOBJE

PLOMBIRANJE ZOBOV.

IZDIRANJE ZOBOV

: BREZ BOLEČINE :

Dr. J. ČERMÁK V. TUSCHER

ZOBOZDRAV. NIK KONC. ZOBNI TRST TEHNIK

MALI OGLASI

se računajo po 4 stot. besedo. Mastno tiskane besede se računajo enkrat več. — Najmanjša: pristojbina znaša 40 stotink.

Fotografi. Vaš edini fotograf je Anton Jerkič, Trst Via delle Poste 4444

Jugoslovani! 10. — Gorica, Gosposka ulica 7.

Stalni krajevni agenti zmožni nemščine. se sprejmejo ali pa nastavijo s stalno plačo za prodajanje dovoljenih srečk v Avstro-Ogrski. — Ponudbe pod „Merkur“ Brno, Neugasse št. 20. 614

Gospodična z več letno prakso, kot blagajničarka v trgovskem podjetju, zmožna slovenskega, srbo hrvaškega, italijanskega in nemškega jezika, išče primerno službo. Prijazne ponudbe pod „Pridna“. Naslov pove tudi Inzerat i oddelek pod „Štev. 721.“ 721

Odda se takoj saba in sobica meblirane s hrano. Ulica Boschetto št. 40, vr. 2. 900

Ces. kr. priv.

Rifunione Adriatica di Sicurtà v Trstu

ustanovljena leta 1838.

Zavarovanja proti škodi, povzročeni po ognju, strelu in eksplozijah

Zavarovanja steklenih plošč proti razbitju

Zavarovanja proti tatvini z vlomom.

Zavarovanja pošiljatev na morju in na suhem.

Ziviljenjska zavarovanja v najrazličnejših kombinacijah.

Belniška glavica in rezervo drž.

31 decembra 1912 K 175.540.187-98.

Stanje zavarovalne glavnice na življenje (31. 12. 1912) K 534.598.429-90.

Dolgar obstoja družba, je bilo v vseh branah izplačano na škodah K 758.460.366-88.

Izstopstva v vseh državnih glavnih mestih in važnejših krajih Avstro-Ogrske in Srbije.

Odvetnik Dr. Fran Šolar

v Trstu ulica S. Lazzaro št. 23

išče

konzipijenta s prakso

Nastop 1. septembra 1914

Mehanična delavnica

F. Miheučič & F. Venutti

Trst, Campo Belvedere št 4

Popravlja in postavlja stroje in parne kotle, parne motorje, na plin, benzin in nafto.

Industrijske instalacije vsake vrste: mline, stiskalnice in čistilnice. Specijaliteta žag za kamne, stiskalnice za grozdje; stroji za obdelovanje lesa. Izdelovanje oblik in vzorcev za testenine in biškote.

Zaloga novih in starih motorjev, brizgalnic, strojev za vzdrževanje zidarskega materiala, mletja kave, drož in drugih tehn. predmetov.

Zaloga izgotovljenih oblek

Velika izbira oblek za gospode in dečke, suknj, površnikov vseh kakovosti.

Specijaliteta v vezanju.

NA OBROKE in tudi proti takojšnjemu plačilu Cene najame najše

ADOLF KOSTORIS

TRST, ULICA SAN GIOVANNI 16, I. NADSPROPJE

zraven „Buffeta Automatique“. Tel. 251, R. II. — POZOR! Skladščice se nahaja v I. n.

Anton Breščak

Gorica - Gosposka ul. (G. Carducci) 14, v lastni hiši

Prva in največja slovenska zaloga in tovarna pohištva na Primorskem.

V zalogi ima vedno nad 50 modernih jedilnih in spalnih sob.

Cene od 300 do 3000 K soba.

: Edina slovenska delavnica tapetarij. :

Velika izbira slik, stolic kakor tudi železnega pohištva.

Sprejema naročila za opremo II. hotelov I. t. d.

„HELIVETIA“

Velika zaloga gramofonov.

Dnevnik „Edinost“ v Trstu

je izdal in založil naslednje knjige:

1. »VOHUNA«. Spisal I. F. Cooper. — Cena K 1.60.

2. »TRI POVESTI GROFA LEVA TOLSTEGA«. — Cena 80 vin.

3. »KAZAKI«. Spisal L. N. Tolstoj. Poslovenil Josip Knaflič. — Cena K 1.60.

4. »PRVA LJUBEZEN«. Spisal I. Sjergjevič Turgijev. Poslovenil dr. Gustav Gregorin. — Cena 1 K.

5. »POLJUB«. Povest iz gorskega življenja češkega ljudstva. Spisala Karolina Světa. Poslovenil F. P. — Cena 80 vin.

6. »BESEDA O SLOVANSKEM OBREDNEM JEZIKU PRI KATOL. JUGO-SLOVANI«. (Malo odgovora na škofa Nagla poslovno pastirsko pismo v pouk slov. ljudstvu.) — Cena 80 vin.

7. »IGRALEC«. Roman iz spominov mladeniča. Ruski spisal F. M. Dostojevski. Poslovenil R. K. — Cena K 1.60.

8. »JURKICA AGICEVA«. Spisal Ksaver Sandor-Gjalski. Prevel F. Orel. — Cena K 2.—

9. »UDOVICA«. Povest iz 18. stoletja. Napisal I. E. Tomič Poslovenil Stefan Klavž. — Cena K 1.60.

10. »JUG«. Historičen roman. Spisal Prokop Chocholoušek. Poslovenil H. V. — Cena K 3.—

11. »VITEZ IZ RDEČE HIŠE«. (Le Chevalier de Mais'm rouge.) Roman iz časov francoske revolucije. Spisal Aleks. Dumas star. Prevel Ferdo Perhavec. — Cena K 2.50.

„HELIVETIA“

Velika zaloga gramofonov.

TRST

Trst, ul. Barriera vecchia št. 19.

Vedno v zalogi velika izbor slovenskih in hrvaških plošč od K 2-50 naprej. — Vedno nove plošče najboljših vrst.

Gramofoni na obroke.

Mehanična delavnica

F. Miheučič & F. Venutti

Trst, Campo Belvedere št 4

Popravlja in postavlja stroje in parne kotle, parne motorje, na plin, benzin in nafto.

Industrijske instalacije vsake vrste: mline, stiskalnice in čistilnice. Specijaliteta žag za kamne, stiskalnice za grozdje; stroji za obdelovanje lesa. Izdelovanje oblik in vzorcev za testenine in biškote.

Zaloga novih in starih motorjev, brizgalnic, strojev za vzdrževanje zidarskega materiala, mletja kave, drož in drugih tehn. predmetov.

Zaloga izgotovljenih oblek

Velika izbira oblek za gospode in dečke, suknj, površnikov vseh kakovosti.

Specijaliteta v vezanju.

NA OBROKE in tudi proti takojšnjemu plačilu Cene najame najše

ADOLF KOSTORIS

TRST, ULICA SAN GIOVANNI 16, I. NADSPROPJE

zraven „Buffeta Automatique“. Tel. 251, R. II. — POZOR! Skladščice se nahaja v I. n.

Anton Breščak

Gorica - Gosposka ul. (G. Carducci) 14, v lastni hiši

Prva in največja slovenska zaloga in tovarna pohištva na Primorskem.

V zalogi ima vedno nad 50 modernih jedilnih in spalnih sob.

Cene od 300 do 3000 K soba.

: Edina slovenska delavnica tapetarij. :

Velika izbira slik, stolic kakor tudi železnega pohištva.

Sprejema naročila za opremo II. hotelov I. t. d.

„HELIVETIA“

Velika zaloga gramofonov.

TRST

Trst, ul. Barriera vecchia št. 19.

Vedno v zalogi velika izbor slovenskih in hrvaških plošč od K 2-50 naprej. — Vedno nove plošče najboljših vrst.

Gramofoni na obroke.

„HELIVETIA“

Velika zaloga gramofonov.

Odhajanje in prihajanje vlakov

od 1. majnika naprej.

Casi za prihod, oziroma odhod so naznanjeni po srednje-evropskem času.

C. kr. državna železnica.

Odhod iz Trsta (Campo Marzio).

5.00 B Herpelje, Pula in medpostaje.

5.40 O do Gorice in medpostaje (Ajdovščina).

5.50 M do Poreča in medpostaje.

7.30 O Herpelje-Divača-Ljubljana-Dunaj in medp.

7.35 B Gorica, (Ajdovščina), Jesenice - Celovec - Dunaj-Praga-Dečín-Beljak-Berlin-Monakovo in medpostaje.

8.41 B Gorica, Dunaj, Praga, Berlin.

9.05 O Gorica-Jesenice-Celovec-Trbiž-Ljubljana-Beljak-Dunaj in medpostaje.

9.10 O Herpelje (Rovinj), Pula in medpostaje.

9.15 M le do Buj in medpostaje.

11.05 B Gorica, Celovec, Solnograd, Pariz.

12.48 O Gorica (Ajdovščina) Jesenice-Trbiž-Ljubljana-Beljak-Celovec in medpostaje.

2.10 M do Poreča in medpostaje.

3.56 O Gorica-Jesenice-Trbiž-Ljubljana-Beljak-Celovec-Dunaj.

4.42 O Herpelje (Divača-Dunaj)-(Rovinj) Pula in in medpostaje.

5.30 E (Turški ekspr.) Gorica-Jesenice-Ljubljana-Beljak-Inmost-Monakovo-Pariz in medp.

7.44 M le do Buj in medpostaje.

7.50 O do Gorice in medp. (Ajdovščina).

8.24 O Herpelje (Divača-Ljubljana-Dunaj) Pula in medpostaje.

8.49 B Gorica-Jesenice-Beljak (Monakovo-Berlin) Celovec-Dunaj-Lince-Praga-Dečín.

10.30 O Gorica, Jesenice, Beljak, Inmost, Monakovo.

Zabavni vladi ob nedeljah in praznikih.

9.10 O Herpelje-Divača.

2.25 O Herpelje-Divača.

2.30 O v Gorico.

Prihod v Trst.

6.25 O iz Dunaja, Solnograda, Celovca, Monakova, Inmosta, Bolcana, Beljaka, Ljubljane Jesenice, Gorica.

7.10 O iz Dunaja (čez Div